

Junta, en començar a parlar de l'obra que vol fer, tingués una visió de com serà, tal volta els espantaria a ells mateixos i abandonarien la idea. Aquestes coses solen començar dintre uns límits de possibilitat reduïts, puix són pocs els casos en què es tracta de gent acostumada a grans empreses; però si es té el bon acert d'orientar-se degudament, la idea que ha començat petita, potser migrada, va prenent cos i perfeccionant-se i emmolant-se a les necessitats de cada cas, fins que es té la convicció que portada a la pràctica no s'hi haurà d'introduir cap reforma essencial. Llavors aquesta idea, aquest projecte ja concretat, veureu com els mateixos que en un principi s'espantaven d'empendre una obra de massa cost, el fan seu amb tot entusiasme.

Aquest moment en què sense moure's del terreny de les idees l'edifici ha evolucionat sense produir ni una sola despesa, sols amb l'atenció d'unes quantes converses, havent-s'hi introduït totes les millores que, de no ésser així s'haurien hagut d'introduir amb el temps un cop fet l'edifici, aquest moment és aquell en què es pot anar ja directament a l'estudi detallat del pla i de la seva realització, punts aquests que exposarem en altres articles.

C. MARTINELL

Arquitecte

El ja celebrat Concurs del Pallars

És aquest el primer Concurs que s'ha fet, convocant una raça purament catalana. Els dos Concursos anteriors, boví i porquí, el primer fou dedicat a una raça estrangera, la raça schwitz que era la que convenia propagar i posar al servei de la producció de llet; el de bestiar porquí fou concorregut pel tipus demanat, ço és el mestís resultant d'una sèrie indefinida de creuaments.

El Concurs de bestiar de llana del Pallars fou notable per molts conceptes. Remarquem en primer lloc, la sorpresa que ens comunicà un senyor espectador, el qual fa més de dotze anys que trafica en bestiar llaner, i al veure els ramats ens digué que tal bestiar a Barcelona es ven i es cotitza com aragonès de primera qualitat.

En segon lloc, admiració de qualque individu del mateix Jurat davant la magnificència del bestiar presentat.

Estranyesa d'un enginyer industrial, que es dedica principalment als estudis de les llanes de que a Catalunya es produïa llana com la de les mostres que li foren ensenyades, arrencades dels exemplars premiats.

Finalment, de totes les races que integren el tipus del Pireneu (Sanson), la considerada més millorada, la raça laraguesa, posseeix unes mides inferiors a les de la raça ovina catalana.

De tot això se'n pot concloure que la raça ovina catalana era desconeguda de propis i estranys. D'aquest Concurs en avant, ja no serà possible que tothom cregui a l'Escorxador de Barcelona — mercat central català, — que el bestiar de carn extra sigui tan sols aragonès, que els ramaders catalans produeixen carn llanera de primera classe.

Degut al Concurs realitzat, els ramaders de bestiar de llana d'altres comarques començaran a saber que el Pallars és un niu on hi poden trobar excel·lents reproductors per a la millora de llurs ramades, i per consegüent, que no hi ha necessitat d'anar a cercar a l'estranger marrans, els productes dels quals no daren ni poden donar bons resultats, tenint en compte les especials maneres d'explotació dels nostres óvids.

L'enginyer industrial a que abans em referia, tot examinant les mostres de llana dels exemplars premiats al Concurs, m'assegurava que els fabricants de Terrassa i Sabadell i altres localitats ignoraven que els nostres ramats produïssin una llana de fibra tan fina, de diàmetre tan regular, llarga, rissada, untuosa i sobretot neta de pel caní. Els negociants de llana, qualifiquen per als fabricants la llana del Pallars com entrefina castellana, és a dir, els llanaires es comporten amb els fabricants com els abastadors de carn amb els tallers (carnisseres).

En tots els tractats de Zootècnia francesos, italians, castellans, etcètera, la raça ovina catalana no consta en lloc; ni sisquera és enumerada. El lector de bona fe creurà que a Catalunya no existeix sisquera un ramat, vista la unanimitat dels autors zootècnics en passar de llarg davant una població ovina d'un milió i mig de caps. Però, estem acostumats al desconeixement dels europeus i al silenci dels castellans. El que cal que sàpiguen els catalans, és que «objectivament», la nostra raça de bestiar és la millor dintre el tipus del Pireneu, el mateix si es compara amb les races de la vessant francesa, que amb les de la vessant espanyola.

La morfologia de la nostra raça està més ben descrita amb les fotografies que faran de complement a aquest article, que no pas en una descripció literària.

Els noms dels ramaders premiats i les llurs localitats han sigut ja publicats en les notes informatives de la premsa.

Les mides en els marrans premiats donen:

PROMIG			
Alçada	Llargada	Amplada	Perímetre toràcic
0'71	1'15	0'24	0'94
MÀXIMUM			
0'77	1'21	0'26	1'01
MÍNIMUM			
0'66	1'06	0'21	0'84

En les ovelles:

PROMIG			
Alçada	Llargada	Amplada	Perímetre toràcic
0'66	1'05	0'24	0'87
MÍNIMUM			
0'69	1'11	0'25	0'90
MÀXIMUM			
0'63	1'01	0'23	0'81

Les xifres apuntades expresen clarament la diversitat sexual i la bona conformació de les ovelles.

La puntuació total màxima en aquest Concurs era de 37 punts per a els marrans i 47 per a les ovelles. Ni un sol marrà, com tampoc cap ramat meresqué l'honor de la màxima puntuació. El contrari, els punts merescuts diran als ramaders pallaresos el molt camí que han de recórrer per a obtenir el tipus perfecte.

Els marrans premiats obtingueren la puntuació següent:

<u>Número d'ordre</u>	<u>Punts obtinguts</u>
12	39
14	30'08
24	29'08
21	28'50
13	28'30
18	28'25
23	27'75
1	27'50
19	27'41

La puntuació ha resultat més baixa per a els ramats d'ovelles, que per a els marrans, degut principalment a la manca d'absoluta homogeneïtat i a quelques defectes racials.

<u>Número d'ordre</u>	<u>Punts obtinguts</u>
11	36'60
2	35'90
10	34'50
22	34'08
25	27'06

En resum, el Concurs de bestiar llaner del Pallars contribuirà a fer conèixer el bestiar de pura raça catalana, el mateix als catalans que als estrangers; serà el punt de partida de regeneració dels ramats ovins de la nostra terra, i per a aquella comarca tan llunyana el Concurs realitzat li pot significar una major mina d'ingressos provinents per una venda més grossa de reproductors, per un coneixement de l'existència de bèsties de carn de primera classe; per una cotització pròpia de les llanes i sobre tot perquè aquest Concurs ha d'ésser el punt inicial de crear al Pallars les formatgeries de Rocafort, la qual indústria de la llet ha de resultar molt beneficiosa, atenent les dificultats de transportar mercaderies voluminoses des d'aquella comarca a terra baixa.

Si algú no veu això clarament, no hi fa res; lo important és que la Mancomunitat persisteixi en la tasca empresa, potser que a no trigar gaire els beneficis que ara tot just s'entreveuen, llavors es palparan.

M. ROSELL I VILA

NOTA.—En l'article titulat *El Concurs de bestiar llaner celebrador en la Comarca del Pallars* del passat 20 de setembre, hi ha una esmena a fer. En lloc d'ésser 30 mil els litres de llet, són 300,000, i per consegüent han d'ésser 240,000 pessetes i no 24 mil la valor probable de l'extracció de la llet d'ovella.